

Μάθημα: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
Ημερομηνία: ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΜΑΪΟΥ 2024
ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
ΤΣΟΥΡΑΠΑΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2024-2025

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

ΘΕΜΑΤΑ

Κείμενο

Το οικοπεδάκι του Θεού

Υπάρχει μια χώρα **φτωχή** και βασανισμένη –ονόματα δε λέμε– τόσο όμορφη όμως, που το καταλαβαίνει κανείς από την παρακάτω ιστορία: Την εποχή, λέει, που ο Θεός μοίραζε τη γη στους ανθρώπους μερικοί απουσίαζαν. Διασκέδαζαν ή αδιαφόρησαν. Μόλις όμως τέλειωσε η μοιρασιά κι έμειναν χωρίς γη, πήγαν να παραπονεθούν στο Θεό. Εκείνος τους δέχτηκε αυστηρά: «Όταν μοίραζα τη γη στους ανθρώπους, εσείς χαζεύατε. Ποιος σας φταίει; Τώρα λοιπόν είναι αργά. Δεν έχω άλλη γη».

Αυτοί δικαιολογήθηκαν ζητώντας συγγνώμη, παρακάλεσαν, έκλαψαν, ώσπου με τα πολλά ο Θεός τούς λυπήθηκε και τους λέει: «Ας είναι... Έχω κρατήσει κι εγώ ένα οικοπεδάκι, για να περάσω τα γηρατειά μου. Απ' αυτό θα σας **κόψω** κι εσάς ένα κομμάτι να το κάνετε πατρίδα». (Ας πάει και το παλιάμπελο, σαν να τους έλεγε). Και τους χάρισε το μισό, ενώ το άλλο μισό το κράτησε πράγματι για τον εαυτό του. [...]

Ας δούμε τώρα τη χώρα απ' τη μεριά του Θεού. Δηλαδή από ψηλά.

Με την πρώτη ματιά πάνω στο χάρτη, καταλαβαίνουμε αμέσως πως κάτι ήξερε Αυτός που το κράτησε για τον εαυτό του αυτό το οικοπεδάκι. Βλέπουμε αμέτρητα νησιά και νησάκια και βραχονησίδες σκορπισμένα στη θάλασσα, σαν σύμπλεγμα από δαντέλες κεντημένο πάνω σε γαλάζιο ύφασμα. Το πρώτο νησί που θα συναντήσουμε, καθώς ερχόμαστε από το νοτιά, είναι αυτό εκεί κάτω, το μακρουλό κι οριζόντιο. Καθαρό τοπίο, γεμάτο φυσικό πλούτο και υγιές. Διασχίζοντας το πέλαγος προς τα βόρεια, συναντάμε ένα

πολύ μεγαλύτερο (αν και δεν ξέρουμε αν είναι κι αυτό νησί), κολλημένο στο κύριο οικόπεδο. Μοιάζει με πλατανόφυλλο που έπεσε στο νερό. Παραπάνω, μια μεγάλη χερσόνησος. Σε τούτη τη γη σημειώνονται πολλά χωριά και πόλεις, από τις οποίες η μεγαλύτερη απλώνεται στα γύρω βουνά και φτάνει ως τις θάλασσες. Είναι η πρωτεύουσα. Χαμηλώνουμε προς το **κέντρο**, ώσπου να ξεχωρίσουμε δύο κυρίαρχους λόφους. Ο πρώτος είναι καταπράσινος, μ' ένα εκκλησάκι στην κορφή του. Απέναντί του ο άλλος δεν είναι παρά ένας **γυμνός** τεράστιος βράχος, πασίγνωστος σ' όλο τον κόσμο από ένα μνημείο που ακτινοβολεί στην κορφή του και μοιάζει με κλουβί από μάρμαρο...

Δίπλα στη γη αυτή, και λίγο πιο πάνω, υπάρχει το τρίτο μεγάλο νησί. Θυμίζει κάποιο ζώο θαλασσινό, μάλλον ιππόκαμπο. Η ουρά του κολυμπάει μέσα στο βαθύ, σκουρόχρωμο πέλαγος, ενώ το κεφάλι του αναπαύεται στις ανοιχτόχρωμες αμμουδιές.

Χαμηλή πτήση. Θάλασσα ήρεμη. Ελαφρό αεράκι φυσάει, που φουσκώνει τα πανιά κι ανυψώνει τους γλάρους. Μια απέραντη ακτή ανηφορίζει καθέτως. Εδώ δεν υπάρχουν νησιά, ούτε λιμάνια. Πιο ψηλά σχηματίζεται ένας μεγάλος κόλπος, που στο βάθος του βρίσκεται η δεύτερη μεγάλη πόλη της χώρας. Όποιος σηκώσει το βλέμμα του, το βλέπει. Δεξιότερα, τα δασωμένα βουνά κατεβαίνουν ως τη θάλασσα και σχηματίζουν τρία ακρωτήρια, που μοιάζουν με τα τρία δάχτυλα ενός γίγαντα. Σίγουρα αυτά τα βουνά θα διάλεγε ο Θεός για να χτίσει το εξοχικό του, καθώς διακρίνουμε κιόλας μερικά μοναστήρια μες στα δάση.

Παντελής Καλιότσος, Η σφεντόνα του Δαβίδ, εκδ. Πατάκη, 2001
(Το κείμενο έχει διασκευαστεί για τις ανάγκες της εξέτασης)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α

1. Στο παραπάνω κείμενο γίνεται έμμεση αναφορά σε δύο τουλάχιστον στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστα χαρακτηριστικά του ελληνικού πολιτισμού. Ποια είναι αυτά;

(Μονάδες 8)

2. α. Προσπαθήστε να προσδιορίσετε το είδος του κειμένου (περιγραφικό, αφηγηματικό ή επιχειρηματολογικό) με βάση το απόσπασμα : *«Ας δούμε τώρα τη χώρα απ' τη μεριά του Θεού... .. καθώς διακρίνουμε κιόλας μερικά μοναστήρια μες στα δάση».*

(μονάδες 2)

β. Δώστε δύο στοιχεία περιεχομένου ή γλώσσας που να αιτιολογούν την επιλογή σας. **(μονάδες 2)**

γ. Για κάθε στοιχείο που θα αναφέρετε, να γράψετε και ένα παράδειγμα από το κείμενο. **(μονάδες 2)**

δ. Ποιοι από τους παρακάτω χαρακτηρισμούς του ύφους ταιριάζουν στο απόσπασμα αυτό; Επιλέξτε από τους παρακάτω χαρακτηρισμούς εκείνους που ταιριάζουν **(μονάδες 2)** και αιτιολογήστε τους αξιοποιώντας στοιχεία της γλώσσας του κειμένου **(μονάδες 2)**.

1. λογοτεχνικό
2. επίσημο
3. ειρωνικό
4. οικείο

ε. Για κάθε στοιχείο που θα επιλέξετε, θα κάνετε και μια παραπομπή στο κείμενο. (Μονάδες 2)

(Μονάδες 20)

ΟΜΑΔΑ Β

Βρείτε μέσα στο κείμενο και αντιγράψτε ακριβώς στην κόλλα σας (χωρίς να παραλείψετε καμία λέξη των περιόδων που θα επιλέξετε):

1. Το είδος της σύνδεσης των προτάσεων στα αποσπάσματα «Διασκέδαζαν...στο Θεό» και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 4)
2. Το είδος των προτάσεων στο χωρίο «Ο πρώτος...μάρμαρο». (μονάδες 4)
3. Τις δευτερεύουσες προτάσεις στο απόσπασμα «Όποιος σηκώνει...μες στα δάση» και να δηλώσετε:
(μονάδες 4)
  - Τον τρόπο με τον οποίο εισάγονται (μονάδες 4)
  - Τη συντακτική λειτουργία τους (μονάδες 4)(Μονάδες 20)

ΟΜΑΔΑ Γ

1. Η συνώνυμη λέξη του επιθέτου *φτωχή* με βάση το γλωσσικό και νοηματικό περιβάλλον είναι:
α) άπορη
β) ενδεής
γ) ενδελεχής
δ) ελλιπής (Μονάδες 2)
2. Η συνώνυμη λέξη του ρήματος *περάσω* με βάση το γλωσσικό και νοηματικό περιβάλλον είναι:
α) προσπελάσω
β) μεγαλώσω
γ) φτάσω
δ) προσεγγίσω (Μονάδες 2)
3. Το αντώνυμο του ρήματος *κρατήσει* είναι:
α) απομακρύνει
β) διώξει
γ) απορρίψει
δ) αποδεσμεύσει (Μονάδες 2)

4. Να βρείτε τις αντίθετες των λέξεων **καθαρό, υγιές** και να εντοπίσετε το είδος των αντιθέτων.
(Μονάδες 2)
5. Να βρείτε την ομόηχη και την παρώνυμη των λέξεων **όμως** και **μισό** αντίστοιχα και να δημιουργήσετε προτάσεις με τις συγκεκριμένες λέξεις.
(Μονάδες 2)
6. **γυμνός, κόψω**: Αφού εντοπίσετε την λειτουργία της γλώσσας στα συγκεκριμένα χωρία, να συνθέσετε προτάσεις με την αντίθετη λειτουργία.
(Μονάδες 8)
7. **κέντρο**: να γράψετε δύο σύνθετα επίθετα στο θηλυκό γένος που να έχουν τη λέξη κέντρο ως δεύτερο συνθετικό.
(Μονάδες 2)
- (Μονάδες 20)

ΟΜΑΔΑ Δ

Παραγωγή Λόγου

Διαβάζοντας την πρώτη παράγραφο του κειμένου γίνεται αντιληπτό ότι η Ελλάδα διακρίνεται από πολλές αντιφάσεις. Να γράψετε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στο blog του σχολείου σας, στο οποίο θα επιλέξετε και θα παρουσιάσετε τρεις αντιφατικές όψεις της σύγχρονης Ελλάδας. (300 λέξεις περίπου).

(Μονάδες 40)

ΟΔΗΓΙΕΣ

ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑ ΔΟΘΟΥΝ ΣΤΟ ΑΠΑΝΤΗΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΚΑΙ ΟΧΙ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΚΑΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΗΜΕΙΩΜΕΝΗ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΦΩΤΟΤΥΠΙΑ ΔΕ ΘΑ ΛΗΦΘΕΙ ΥΠ'ΟΨΗΝ.

ΝΑ ΓΡΑΦΕΤΕ ΣΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΑΣ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ ΤΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ.

ΝΑ ΜΗ ΓΡΑΨΕΤΕ ΠΟΥΘΕΝΑ ΣΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΑΣ ΤΟ ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΑΣ.

Οι Καθηγητές

Η Διευθύντρια

Αλεξοπούλου Ευαγγελία
&
Τσουραπάς Νεκτάριος

Πολυζώη Νίκη

ΕΥΧΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

